

להקת ענבל פינטו ואבשלום פולק, פוגו מאת ענבל פינטו, רקדנית: אופיר ינאי, צילום: רותם מזרחי
Inbal Pinto Dance & Avshalom Pollak Dance Company, *Fugue* by Inbal Pinto, dancer:
Ofir Yannai, photo: Rotem Mizrahi

הנוכחות המסקרנת של אדם מבוגר, דק גזרה, עם פנים השומרות סוד, ויש בו שילוב של ליצן, פנטומימאי ורקדן. הוא המנצח על המופע ותפקידו לפתוח ולסגור את המסך, ותוך כדי ידיים ורגליים פורצות דרך חריכי המסך, המסייעות לו להוריד את הזיקט, את הנעליים ואת הכובע, כמו משרתים אנונימיים סמויים, אבל אולי גם של אנשים לכודים הפושטים איבריהם החוצה כדי לברוח. זה מצחיק ועצוב כאחד כאשר כל סגירת ופתיחת מסך מלווה בסיפורן תנועתי חדש ומפתיע.

פוגו מצטרפת לפנינים במחרוזת היפה של הלהקה. היא אינה יהלום בזהב, כמו אויסטר, בומביקס מורי או פרח קיר, ונושאת אופי קאמרי, מקרינה צניעות וחן. כשאתה יוצא מהאולם, אתה רוצה לראות עוד.

הבלט הישראלי, ביל סולוס, כרמן Nova מאת שרון אייל וגיא בכר, מוזיקה מקורית: אורי ליכטיק וקטעים מאופרה כרמן של ביזה, עיצוב תלבושות: רבקה הייטינג ואייל, עיצוב תאורה: אלון כהן, משכן לאמנויות הבמה, בית האופרה, תל-אביב - יפו, 16.5.2018

המפגש בין אייל ובכר, עם שפת התנועה המיוחדת שלהם עם הבלט הישראלי, עורר אצלי סקרנות גדולה. הרי מדובר במפגש של היפוכים: בראשון הגוף הוא מכל שבו מתחוללים רחשונים, אימפולסים, תנועה אינטרוברטית החוזרת על עצמה המגיעה לטרנס שבטי, ואילו הבלט הקלסי והנאו-קלסי עוסק בקווים ארוכים של הגוף, בבהירות ואלגנטיות. היו לי ציפיות שהמפגש יוליד את הרחבת השפה התנועתית של אייל וישאיר את הרקדניות על הבהונות. לשחק ולגלות מה קורה, ליצור מעין נאו-בלט בנוסח אייל/ בכר. אך נראה שזה לא האתגר

ביקורות משולחנה של רות אשל

פוגו, כוריאוגרפיה, עיצוב תלבושות וחלל: ענבל פינטו/ מוזיקה מקורית ועריכת פס קול: מאיה בליזצמן/ משתתפים: אלמוג בן-חורין, תומס וולסכוט, אופיר ינאי, מרתה-לואיזה ינקובסקה, מורן מילר, צבי פישזון, גיוי קמין/ מרכז סוזן דלל 3.5.2018

כל פעם שאני הולכת לראות מופע של להקת המחול ענבל פינטו ואבשלום פולק אני מתרגשת כמו ילדה ההולכת לצפות בקרקס או קוסם. מה אראה הפעם? מעולם לא התאכזבתי. לפי התכנייה, היצירה פונה לעבר שמתעורר לתחייה. זה עבר של נוסטלגיה ועצבותה המתאים לצלילים המלנכוליים של המוזיקה של שופן, הפותח את היצירה אבל גם עבר עשיר בריקודים של זיכרונות שמחים למקצבי טנגו, ולס ואפילו מחול ספרדי - הכול במעטפת של הומור עדין, בטוב טעם ובמוזיקליות. זו יצירה של יוצרת מנוסה, שלא איבדה את תום הגילוי, של פתרון לא צפוי. נראה שהיא בוחרת נושא תנועתי ומשחקת אתו, מגלה את החבוי בו ובהמשך משייפת ומגלפת. היא עושה את הבחירות הקפדניות שלה.

יש מסך קדמי, כמו בקרקס, התלוי על מוט ועליו מצויר נוף פסטורלי של גבעות מוריקות שכנראה מצביעות על איחופה. לא נוף דרמטי של צוקים, אלא כזה שמשררה אווירה של חלום רגוע. לכאורה, הכול טוב. כשנפתח המסך מתגלה חדר ללא חלונות ופתחים, כתליו אפורים ואולי זה בונקר. האנשים לכודים. בתווך עומד פסנתר ביתי של תחילת המאה הקודמת, כפי שהיה מקובל למקם באמצע הסלון של משפחה שוחרת תרבות. המסך נפתח ונסגר, כמו זיכרונות הנקטעים לשניות, אנו יוצאים מהחלום ושוב חוזרים אליו. בהתחלה ציפיתי שפינטו תפליג למחוזות שונים דמיוניים, אבל היא בחרה להתמקד בזיכרון של מקום אחד, מקום תחום ללא מוצא, שלא מרפה ממנה. לגלות אותו על כל טפחיו. בבונקר, על כתליו האפורים בולטות הרקדניות בשמלות אדומות, ואילו הגברים בבגדים אפורים מתמוגגים בתוכו.

היצירה כוללת מוטיב של שכפול המעצים את התחושה שמדובר בזיכרונות שאולי מתעתעים - היה או לא היה ומה בדיוק היה. המסך חצוי במרכזו כאשר שני הצדדים זהים, מתעתעים כמו השתקפות במים? בקטע הפתיחה המקסים רקדנית יוצאת מהמחבוא מאחורי הפסנתר, חוזרת ויוצאת ופתאום הבמה מתמלאת בעוד רקדניות, שהן כפילות שלה. העין מתבלבלת ומתחילה לספור את הרקדניות. את מי ראינו ואת מי לא ובעצם כמה הן? מה אמיתי ומהו הזיכרון המתעתע.

ביצירה שזורים רגעים קסומים, אבל זה שנחרט בזיכרוני הוא ריקוד עם שמלה שקופה גדולה בגזרה של צינור ארוך בצבע קוקטייל של צבעי המסך. הרקדנים אווזים בקצוותיה, מותחים אותה ויוצרים מעין מנהרה שלתוכה הם נשאבים ונפלטים בסחרור חלומי. בסצנה אחרת אחת הרקדניות פורטת על הפסנתר, ובסיומו כל הרקדניות מתארגנות סביב ועל הפסנתר כממתניות בסבלנות לצילום משפחתי ופתאום נשמעת ירייה, והרקדניות מתחילות לרקוד כאילו הן עשיות מזוכית ומתפרקות לרסיסים ואולי מעלה על הדעת את זיכרון ליל הבדולח בגרמניה.

הרקדנים טובים, נעים לראותם ורקדים כאשר הגוף מרגיש בנוח עם לקסיקון התנועה המדויק לפרטי פרטים של פינטו, ויש גם את צבי פישזון המיתולוגי, עם

ימצא אותו. ניתן לחלק את היצירה לשלושה חלקים: הקטע של הריקוד השבטי למוזיקת התיפוף של ליכטיק, הקטע המרכזי למוזיקה של ביזה והחלק האחרון החוזר למוזיקה של ליכטיק. החלקים הראשון והשלישי הזכירו ריקודים קודמים של אייל, ובהם מאפיינים, כמו קבוצה צפופה הרוקדת יחד בתוך בועת חלל מחושמלת, תשוקה אדירה דחוסה שממתנה לרגע המימוש שנראה כי לא יגיע, שבטיות וחייטיות.

הגברים במכנסיים קצרים והרקדניות בבגד גוף ללא שרוולים, וכולם עם גרביים ארוכים המגיעים עד הברכיים. הבגדים השחורים נבלעים בשחור של הכתלים העמוקים, כאשר התאורה מבליטה את לובן עשרות הירכיים והטורסו החשוף של הגברים. מצאתי עניין נגלות בתוך המוכר, לכאורה, ניואנסים חדשים או אולי ראייה מעמיקה יותר, ואכן מצאתי. למשל, מנוע התנועה הממוקם בבטן התחתונה שמקרינה על שאר חלקי הגוף, התנועה המתקדמת בהליכה ממושכת על הכריות כשהעקבים מונבהים, הירכיים הצמודות הנעות בעצבנות מצד לצד בטוויסטים מהירים, אימפולסים של ניפוח וכיוון הטורסו של הגברים, מרפקים כפופים לצדדים הנעים במהירות, כאשר הקבוצה נראית כחבורת ציפורים נרגשת לקראת מסע ארוך. המיומנות הכוריאוגרפית הולידה שפע של ניואנסים, חגיגת קליידוסקופ של פרטים מדויקים משתנים.

החלק השני למוזיקה של ביזה מפתיע והוא בעיניי שיא התוכנית. הופעתו שהחומרים השבטיים, כאילו מעולם אחר, מתאימים להפליא למוזיקה של ביזה והופכים לאנושיים יותר, מוכרים. גם בחומרים התנועתיים חל שינוי והם התפרשו יותר לחלל. בלט סולו נפלא של כרמן עומרי, מעין פלמנקו בנוסח אייל וכמה דואטים מצוינים של עמית ירדני ועומרי משעל, לעיתים הם נראים כמתגוששים בירה, או אחזים ידיים ומתקדמים במעגל תוך הרמת ברכיים. לשניות בודדות צדה את עיני רקדנית בתנועה מהירה, כמו מפרפרת, ונראה היה שעוד מעט תוציא את נשמתה. ושוב, המחול חזר למוזיקה של ליכטיק לאותו עולם שבטי אחר, כאילו המוזיקה של ביזה חשפה בפנינו, לדקות ספורות, רובד נוסף, קסום וסמוי, אולי עתיק יותר במחול של אותו שבט. רקדני הבלט הישראלי נראים נפלא והיצירה מרתקת בשפתה התנועית.

להקת המחול הקיבוצית, אַסִּילוֹם (Asylum), כוריאוגרפיה, עיצוב במה ותאורה: רמי באר, עיצוב תלבושות: לילך חצבני ובאר, היכל אמנויות הבמה הרצליה, 27.6.2018

רמי באר הוא כוריאוגרף הקשוב למציאות ובעל ניסיון רב שנים בטיפול בה. בכישרון רב הוא מוצא דרך להעביר אותה תהליך הפשטה, וכך מצליח לא להיגרר אחרי מלכודת "הבנת יתר", פותח מרחב לפירושים שונים ולא פחות חשוב בעיניי, יוצר קומפוזיציה של מחול העומדת בזכות עצמה.

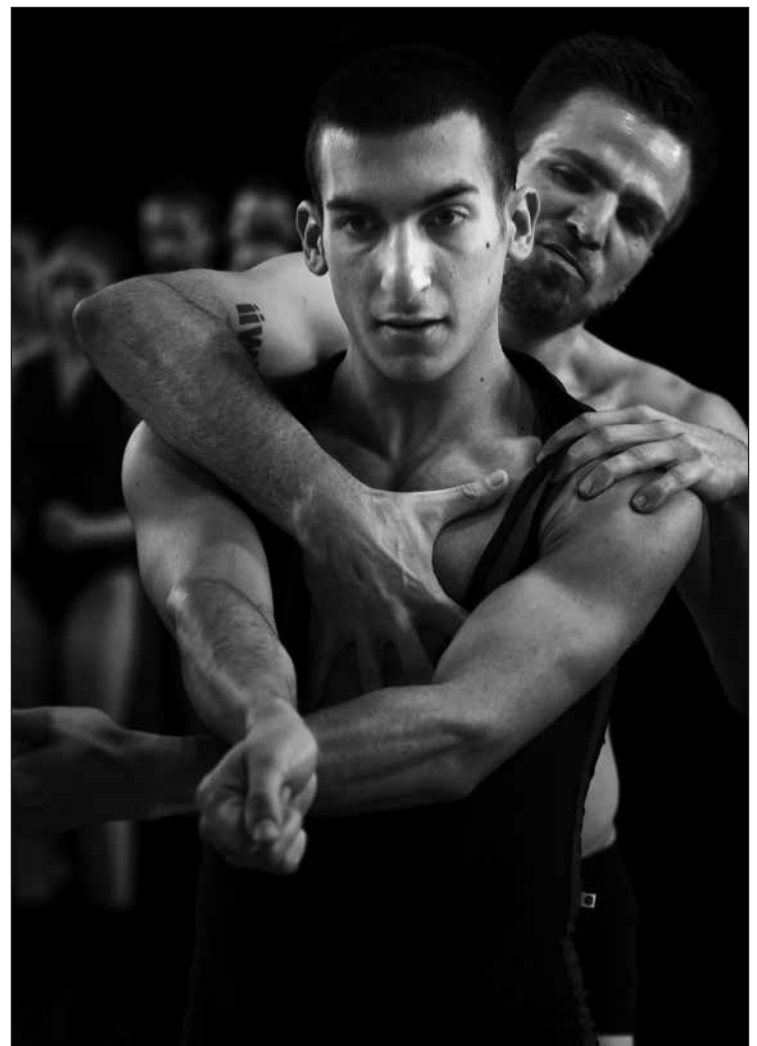
הנושא קשה ועוסק במצבם של האנשים המצויים במחנה בו הם מחפשים מחסה, מסתור או מקלט. מיותר להאריך במילים עד כמה הנושא אקטואלי למציאות היום יומית בעולם: סוריה, בורמה והפליטים שהגיעו לישראל. נושא שאינו מאבד מהאקטואליות, לובש ופושט צורה בכל הזמנים. במהלך היצירה מושמע שיר הילדים "נסתובבה כל היום, עד אשר נמצא מקום", שיר פעוטות שעבר עיוותים עד שבקושי ניתן להבין את המילים, ודומני שהוא סוג של מפתח להבנת היצירה. מסתובבים, הולכים, הולכים, אבל גם המקום שמצאו הוא מלכוד.

עמוד גבוה מזדקק בפינה השמאלית האחורית של הבמה ועליו תלויים ארבעה רמקולים גדולים מאיימים ופנס גדול – האמצעים הנדרשים כדי לשלוט במחנה – להשמיע פקודות ולפקוח עין גדולה על המתרחש. המסך האחורי שחור, ובצידי הבמה עשרות מחיצות שחורות בגובה האנשים, אולי המגורים של מבקשי המקלט, ואלה חסרי גוון אישי ופרטי. זו במה נזירית, נקייה ומנוכרת וגם הרקדנים בבגדים קצרים צמודים לגוף בצבע שחור. מפקד המחנה מרטיין הארייני רוקד ועל גבו נושא מגפון. התנועה שלו גדולה, זורמת, ואילו יתר הרקדנים מאופיינים בתנועה מהירה, זוויתית, קרובה לגוף, ועם זאת, מאופקת. למה איפוק? אולי אין זה מקום בו אפשר

שחיפשו וייתכן שהאתגר הגדול, מבחינתם, היה שרקדני הבלט ירקדו את השפה התנועית הכל כך זרה להם, וכאן התוצאה מעוררת התפעלות. לו הייתי מקבלת טריילר ללא כיתוב, הייתי חושבת שמדובר בלהקת אייל-בכר או להקת בת-שבע. אכן קשה להאמין. צפייה נוספת הייתה מגלה שמדובר בלהקת בלט בזכות עיצוב השרירים של הרקדנים בטכניקה המאפיינת אותו, הגוף עם הפרופורציות הנכונות המתאימות, הרקדניות שלכולן שיער ארוך אסוף אחורנית. הסתכלות מעמיקה נוספת הייתה מגלה את איכות הקפיצות הגבוהות עם אחזקת הגוף האסוף, האטיטיוד שנעשה בו שימוש פה ושם ואפילו שני gabriol batterie של גברים. בהתחלה חשתי אכזבה, הרי יש רק להקת בלט גדולה אחת בישראל ולמה להפוך אותה ללהקת מחול מודרני, אבל ככל שהיצירה נמשכה, הלכתי שבי אחריה ואחר הכישרון הכוריאוגרפי הענק של אייל, וחשבתי שאם התוצאה טובה, יש להסתפק בכך.

המופע פתח בביל סולו במחרוזת ריקודי סולו. הראשון היה נפלא בביצוע של ולדימיר דורוחין. השליטה הנהדרת בגוף עם היכולות של הבלט בשילוב השפה של אייל בהקו במלוא יופיים. בהמשך, למרות הביצועים המשובחים של הרקדנים הנוספים, העניין דעך, אולי כי רמת העניין הכוריאוגרפית והביצועים לא הגיעו לדרגת הסולו הראשון, ואולי התאורה הייתה חשוכה מדי. גם חשבתי שחבל להקדיש את הבמה הגדולה של המשכן לריקודי סולו. ייתכן שהשיקול נבע ממילוי זמן של תוכנית שלמה.

הבכורה של *כרמן NOVA*, שעמדה במרכז התוכנית, היא יצירה קבוצתית מופשטת ואם מישהו חיפש את הליברטי הדרמתי של אהבה והרצח המוכר של "כרמן", לא

הבלט הישראלי, *כרמן NOVA* מאת שרון אייל וגיא בכר, צילום: אירה ונגדי טשליצקי
The Israel Ballet, *Nova Carmen* by Sharon Eyal and Guy Behar, photo: Arie Vigandi Tashlitzky

גמר תחרות תלמידים מצטיינים במחול וערב עבודות נבחרות במחול תשע"ח

הילה קובריגרו־פנחסי

במערכת החינוך נלמד המחול כתחום התמחות במגמות מחול מדן ועד אילת. הילמודים כוללים: תאוריה, ביצוע מעשי ויצירה, ומאפשרים ומחנכים את התלמידים להביא את יכולותיהם לכדי מיצוי. ביום שני, י"ד בניסן תשע"ח, 28.5.18, התקיים גמר תחרות תלמידים מצטיינים במחול וערב עבודות נבחרות במחול תשע"ח באלמא, זכרון יעקב.

"ערב עבודות נבחרות" מהווה מסורת של 25 שנה הכוללת הופעה של מגמות נבחרות ומצטיינות על במה אחת. השנה 11 מגמות מצטיינות נבחרו להופיע ביצירת רפרטואריות בראי חנינות 70 שנה למדינת ישראל: תלמה יליו, תיכון האקדמיה למוסיקה ומחול בירושלים, אורט בנימינה, על יסודי משגב, עירוני אי תל אביב, עירוני אי מודיעין, "מוסיזון" הוד השרון, "אלון למדעים ואמנויות" רמת השרון, "רעות לאמנויות" חיפה, תיכון "היובל" הרצליה ותיכון "בן צבי" קריית אונו. לראשונה השנה, במסגרת הערב, נערך גמר התחרות תלמידים מצטיינים במחול, שכללה שתי קטגוריות: קטגוריית ביצוע, לה הורשו להגיש מועמדות רק מצטיינים בבחינת הבגרות – רסיטל, וקטגוריית כוריאוגרפיה, לה הורשו להגיש מועמדות רק מצטיינים יתרה בבחינת הבגרות בכוריאוגרפיה. נבחרו שלושה מעשרות תלמידים בכל קטגוריה שהופיעו במופע הגמר. ועדת השיפוט האמנותית כללה את: רינה שיינפלד, מאטה מוראיי, טליה פז, סהר עזימי ותמר בן עמי.

הזוכים בתחום הביצוע:

- מקום ראשון: הדר פינקלשטיין, תיכון האקדמיה למוסיקה ומחול בירושלים.
- מקום שני: שלי קדוש, עירוני אי תל אביב.
- מקום שלישי: נועה טולדנו, תיכון האקדמיה למוסיקה ומחול בירושלים.

הזוכים בתחום הכוריאוגרפיה:

- מקום ראשון: יהב סבג ביצירתו *A (Hu)Men*, עירוני אי תל אביב.
- מקום שני: שלי קדוש ביצירתה *הקול בראש*, עירוני אי תל אביב.
- מקום שלישי: נועה ברומפמן ביצירתה *דיקון*, "הרצוג" כפר סבא.

זוכי התחרות יקבלו פרס כספי מכובד מטעם משרד החינוך ובנוסף פרסים מנותני החסויות: מלגת לימודים לשנה מהפקולטה למחול באקדמיה למוסיקה ומחול וירושלים ומהמסלול למחול במכללת סמינר הקיבוצים. בקטגוריית ביצוע: התשתלמות מקצועית במסגרת בת שבע, התלמודות בלהקה הקיבוצית הצעירה, סדרת Masterclass ואודישן ללהקת המחול ורטיגו ובקטגוריית כוריאוגרפיה ליווי והתלוות לכוריאוגרף מקצועי במסגרת יכלים נגוף לעבודה כוריאוגרפית".

הילה קובריגרו־פנחסי, מנהלת תחום דעת (מחול), המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך.

לממש את ההתפרצות הרגשית ויש ללמוד לאצור אותה פנימה. כמעט אין מגע בין הרקדנים, מה שמעצים את תחושת הבדידות.

באר הוא אמן בשימוש בחומרים תנועתיים פשוטים ועילים מאוד ביצירה לקבוצה גדולה ומתקדמת, תחילה היא ביוניסונו ותוך קומפוזיציה תפורה עילא דעילא מתפרקת בהמשך. מתוך הקבוצה האחידה אחוזת התזוית נפלט רקדן, או רקדנית, שבחומרים תנועתיים שונים מנסה למרוד עד שנשאב לקבוצה. החומרים התנועתיים של הסולואים והדואטים מורכבים, שפע של פרטים מדויקים מאוד.

הרמה הטכנית של הלהקה גבוהה, במיוחד הגברים מצוינים. צד את עיניי הרקדן ג'ין וואן סוק בגלל האנרגיה הפנימית שלו על סף התפרצות, שהוא אזוק שלא תישטף החוצה, כשהמתח של הניגודים יוצר הקרנה בימתית חזקה. הדואטים ביצירה מעטים, רובם של גברים, ובזיכרוני נשאר חותם של דואט שנרקד כולו בתנועה במרחב ללא הפסקה, שיוצר תחושת היעדר שקט, חוסר ביטחון. גם כאן אין מגע בין הרקדנים, אין אחיזה. דואט מצוין נוסף הוא לצלילי פעמון, כמו בערים הגדולות ההיסטוריות באירופה, כאשר הרקדנים הופכים למעין בובות מכניות, פתרון מוכר, ובכל זאת הבחירות הכוריאוגרפיות היו מסקרנות והביצוע מעולה. היה גם דואט עם הרקדנית הנהדרת שני כהן, והייתי רוצה לראות אותה רוקדת יותר. רגע מפתיע היה כאשר נפתח פתח במסך האחורי והתגלתה שיירה מתקדמת של רקדנים, כמו מבקש היוצר לומר, "מה שאתם רואים זה רק פיסה קטנה ממקום הרבה יותר גדול שאין אנו יודעים את גבולותיו". קטע קצר ומרגש במיוחד, שהיה מנוגד לכל השאר, הציג רקדנית (אולי רקדן, קשה לזהות) מתקדמת עם הגב לקהל כשדבוקה למסך האחורי, הפנס מאיר את עור הגוף והבשר כל כך רגיש, עדין, מכמיר לב.

באר עיצב את התאורה והפתרונות מוטמעים בכוריאוגרפיה כחלק אינטגרלי, שמעניק לה ערך מוסף של עמקות והבנה. זה ריקוד של יוצר בשל, מאסטר בקומפוזיציה הקשוב למציאות.

להקת המחול הקיבוצית, אסילום מאת רמי באר, רקדנים: סו ג'ון קים ואיליה ניקורוב, צילום: איל הירש Kibbutz Contemporary Dance Company, *Asylum* by Rami Be'er, dancers: Su Jeong Kim, Ilya Nikurov, photo: Eyal Hirsh

ד"ר רות אשל, היסטוריונית מחול, רקדנית, כוריאוגרפית ומבקרת מחול. הופיעה ברסיטלים אוונגרדיים (1977-1986), מייסדת וכוריאוגרפית של להקת המחול האתיופי העכשווית "אסקטטה" ו"ביתא". במאית הסרט הדוקומנטרי *כתפיים רוקדות* שפתח את פסטיבל הסרטים הבינלאומי באדיס אבבה (2012). מבקרת מחול של עיתון הארץ (1991-2017), עורכת כתב העת *מחול עכשיו* (החל מ' 1991 ואילך). מחברת הספרים *רקוד עם החלום – ראשית המחול האמנותי בארץ ישראל* (1991) ו*מחול פורש כנפיים – יצירה ישראלית לבמה 1920-2000* (2017). אשל ייסדה את האתר יומני מחול www.israeldance-diaries.co.il עם אלפי מאמרים של מיטב הכותבים משנת 1975 ואילך. כלת פרס מפעל חיים של שרת התרבות (2012) ושל איגוד אמני ישראל 2018.